

Lainvalmisteluosasto

LAUSUNTO

11.7.2014

OM 132/43/2014

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

SISÄMINISTERIÖ

11. 07. 2014

INRIKESMINISTERIET

Lausuntopyyntö 26.5.2014

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISEKSI

Sisäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamiseksi. Esityksellä pantaisiin täytäntöön uudelleen laadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kansainvälisen suojelun myöntämisestä tai poistamisesta koskevista yhteisistä menettelyistä. Samalla ulkomaalaislakia tarkistettaisiin siten, että se on yhdenmukainen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja –menettelyjen vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen kanssa.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Säätämisyjärjestysperustelut

Esitysluonnoksen jaksossa 3 käsitellään esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä. Jaksossa todetaan esityksen olevan merkityksellinen ”ainakin perustuslain 6 ja 21 §:n kannalta”, mutta siinä ei tarkemmin tarkastella ehdotettua sääntelyä näiden tai mahdollisten muiden esityksen kannalta merkityksellisten perustuslain säännösten kannalta. Jaksoa tulee täydentää tekemällä siinä kokoavasti selkoa perustuslain kannalta merkityksellisistä säännösehdoista samoin kuin siitä, millä perusteilla niiden katsotaan olevan perustuslain kanssa sopusoinnussa. Jaksossa tu-

\\ohna01\Data\OM92xx\LAVO\YHTEINEN\LAUSUNTO\2014\sm 1107 tm
(ulkomaalaislaki).docx

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

lee niin ikään ottaa asianmukaisesti huomioon käsiteltävien oikeuksien kannalta merkityksellinen perustuslakivaliokunnan käytäntö (kts tarkemmin *Hallituksen esitysten laatimisohteet*, oikeusministeriön julkaisu 2004:4, ss. 23–24).

Esitysluonnoksen 95 §

Ulkomaalaislain 95 §:ssä ehdotetaan säädettävän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan hakemus on jätettävä poliisille tai rajatarkastusviranomaiselle. Hakemus on säännöksen mukaan rekisteröitävä välittömästi. Ehdotetun 3 momentin mukaan hakija on ohjattava jättämään hakemus poliisille tai rajatarkastusviranomaiselle, jos kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehdään Maahanmuuttoviraston, vastaanottokeskuksen, säilöönottoyksikön tai tullin henkilöstölle. Hakemus on ehdotuksen mukaan tällöin rekisteröitävä kuuden arkipäivän kuluessa hakemuksen tekemisestä.

Esitysluonnoksen perusteluista ilmenee, että hakemuksen tekemisellä viitataan tilanteeseen, jossa hakija ensimmäistä kertaa ilmoittaa halunsa hakea kansainvälistä suojelua. Hakemuksen jättämisellä puolestaan tarkoitetaan hakemuksen muodollista jättämistä toimivaltaiselle viranomaiselle. Ehdotettu sääntely jää aineelliselta sisällöltään epäselväksi, eikä muun muassa voimassa olevan ulkomaalaislain 95 §:stä poikkeavan erottelun luomista hakemuksen tekemisen ja hakemuksen jättämisen välillä voida pitää täysin onnistuneena. Ehdotetun sääntelyn suhde hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädettyyn viranomaisen neuvontavelvollisuuteen samoin kuin hallintolain 21 §:ssä säädettyyn viranomaisen velvollisuuteen siirtää asiakirja toimivaltaiseksi katsomalleen viranomaiselle jää niin ikään epäselväksi.

Ehdotetun 95 §:n 3 momentin mukaan rekisteröinnin määräaika voidaan jatkaa kymmeneen arkipäivään, jos hakemusten määrä on voimakkaasti kasvanut. Lisäksi momentissa ehdotetaan säädettävän, että määräajan jatkamisesta tulee ilmoittaa komissiolle vähintään kerran vuodessa ja heti kun määräajan jatkaminen ei ole enää tarpeen. Ehdotetuista säännöksistä ei ilmene, kuka voi päättää määräajan jatkamisesta ja miten. Niistä ei myöskään ilmene, minkä viranomaisen tehtäviin komissiolle annettavien ilmoitusten tekeminen kuuluu. Esityksen jatkovalmistelussa olisi syytä arvioida, tarvittaessa yhteistyössä oikeusministeriön yleisten kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön kanssa, onko ehdotetunlaista ilmoittamissäännöstä komissiolle tehtävistä ilmoituksista ylipäättään tarpeen ottaa kansalliseen lainsäädäntöön.

Esitysluonnoksen 97 §

Ehdotetun 97 §:n kolmannen momentin mukaan komissiolle on tehtävä ilmoitus, kun poliisi suorittaa turvapaikkapuhutteluja hakemusmäärän lisääntymisen vuoksi. Ehdotus on ongelmallinen vastaavalla tavalla kuin ehdotettu 95 §:n 3 momentti, eli säännöksestä ei esimerkiksi ilmene, mikä viranomaisen tehtäviin komissiolle annettavan ilmoituksen tekeminen kuuluu.

Ylijohtaja

Asko Välimaa

Erityisasiantuntija

Timo Makkonen